

Fra:

Stiftelsen Ja til mor, far og barn

Postboks 8253

4676 Kristiansand

Til:

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

17. februar 2012

HØRINGSUTTALELSE

Stiftelsen Ja til mor, far og barn (MorFarBarn.no) har følgende kommentarer til høringsnotatet:

Anerkjennelse av farskap fastsatt i utlandet for barn født av surrogatmor i utlandet

§ 1. Formålet med denne forskriften er å gi en midlertidig adgang til å anerkjenne farskap fastsatt i utlandet til barn i Norge født av surrogatmor i utlandet.

Stiftelsen Ja til mor, far og barn anerkjenner dilemmaet som oppstår når norske borgere foretar seg ting i utlandet som er forbudt i Norge. Vi finner det imidlertid påfallende at høringsnotatet ikke på noe punkt problematiserer og kritiserer denne type handlinger, men stilltiende godtar at noen nordmenn betaler for egg og livmor for å skaffe seg barn.

Å betale en kvinne for at hun skal frasi seg morskapet til barnet hun har båret fram, er etisk forkastelig – ikke minst i forhold til barnet. Hvis egget er kjøpt fra en fremmed kvinne, kanskje til og med anonymt gjennom en klinikk, er surrogati-arrangementet ekstra klanderverdig. Bevisst og planlagt blir barnet gjort morløs, og må leve med denne skjebnen resten av livet. Dette er et grunnleggende brudd på alle barns rett til å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem (jfr Barnekonvensjonen 7.1).

Etter vår mening er det en svakhet ved denne midlertidige forskriften at den ikke skjelner mellom ulike typer surrogati-arrangementer, men behandler alle former for surrogati under ett. Vi regner med at dette vil endre seg under den videre behandlingen av surrogati og planlagt morløshet.

§ 2. Farskap fastsatt i utlandet skal etter søknad anerkjennes av norske myndigheter når:

1. dom eller administrativ avgjørelse av kompetent myndighet utpeker vedkommende til far, og

2. surrogatmors identitet er kjent.

Det er søkeren som har ansvaret for å legge fram den nødvendige dokumentasjonen.

1. Forskriften foretar ingen skjelling mellom land som har gode og velutviklede juridiske ordninger for registrering av foreldreskap, og land som ikke har det. Det er kritikkverdig. I land med mye korrupsjon – som f.eks. India – kan man kjøpe mange typer dokumenter, dersom man er villig til å betale godt for dem. Forskriften legger opp til at norske myndigheter er forpliktet til å anerkjenne farskap fastsatt i utlandet når en "dom eller administrativ avgjørelse av kompetent myndighet" har utpekt vedkommende til far. En slik automatikk vil være uansvarlig praksis når man vet hvor mye penger som er involvert i surrogati-industrien, og hvor utbredt korrupsjonen er i mange land.

2. Farskap kan bare anerkjennes der surrogatmors identitet er kjent, sier forskriften. Det er positivt. Men hva innebærer det? Vil surrogatmors identitet også være kjent for barnet, eller har myndigheter og (og eventuelt far) rett til å skjule mors identitet for barnet? Vil barnet bare ha rett til å kjenne mors identitet ved fylte 18 år – slik loven sier i forhold til barn som blir født ved assistert befruktning? Vil det offentlige ved støtteordninger eller lignende legge til rette for at barnet skal ha mulighet for å treffe sin mor i løpet av oppveksten? Eller er mors identitet bare et navn i et dokument?

§ 3. Dersom vilkårene etter § 2 ikke er oppfylt, kan farskapet likevel anerkjennes i Norge dersom særlige grunner taler for det.

Selv om høringsnotatets kommentarer til denne paragrafen gir noen eksempler på hva som menes med "særlig grunner", virker denne bestemmelsen svært subjektiv og elastisk. Hvis man vil opprettholde unntaksbestemmelsen "særlige grunner", bør disse bli mer konkretisert og avgrenset.

§ 4. Dersom en utenlandsk dom eller avgjørelse utpeker to menn som far til det samme barnet, skal den mannen som DNA-analyse viser er far, anerkjennes som far til barnet.

Vi støtter at et barn bare kan ha én far. Det er både biologisk og logisk selvsagt. At barnet også har en mor, er like selvsagt. At norske barn på tross av dette likevel kan bli fratatt sin mor med myndighetenes velsignelse, er en alvorlig brist i norsk barnelovgivning.

Når forskriften under kommentaren til §1 sier at det er viktig å få etablert farskap "for å kunne få avgjort en søknad om stebarnadopsjon", ligger det mye usagt i dette utsagnet. Et

eksempel: Så langt vi har brakt i erfaring, er det nå ikke uvanlig ved visse norske ambassader og konsulater at biologisk far, hans mannlige partner og surrogatmor møter opp og signerer papirer der surrogatmor frasier seg morskapet og overlater foreldreskapet til fars partner. Denne transaksjonen blir kalt "stebarnsadopsjon", men navnet er misvisende. For det første er det store penger inne i bildet. For det andre blir ikke denne barnetransaksjonen gjennomført for å avhjelpe en nødssituasjon for barnet. Tvert imot *skapes* det en nødssituasjon: Barnet blir for all framtid fratatt sin mor. Barnets rett til sin mor må vike for voksnes ønske om barn. Barneperspektivet blir omdefinert til det ugjenkjennelige. Var det denne type "adopsjon" Stortinget hadde i tankene da de åpnet for at også likekjønnede par skulle kunne prøves for adopsjon? Neppe.

Avslutningsvis vil *Stiftelsen Ja til mor, far og barn* poengtere at hele problematikken omkring surrogati handler om Norges holdning til det internasjonale og kommersielle barnemarkedet som de siste årene har vokst fram. Dette markedet er allerede blitt en milliardindustri der man handler med egg og sæd, donorer og livmødre. Ufødte barn er i ferd med å bli en handelsvare. Dette er en skremmende utvikling som Norge bør være en pådriver i å begrense. Vi håper det videre arbeidet med farskap og barns rett til sine foreldre vil ta opp denne problematikken i sin fulle bredde.

Vennlig hilsen

Stiftelsen Ja til mor, far og barn

v/ Øivind Benestad
Daglig leder